

Лекция на посланик Коидзуми в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ на 20 април 2016 г. от 14 ч.

Скъпи присъстващи,

Драги гости,

Днес, аз съм особено щастлив от възможността да изнеса лекция пред Вас по покана на Комисията по международни отношения към Студентския съвет на Софийски университет. Самият аз преди 38 години съм учил 1 година в катедрата по българска филология заедно с други български студенти. Затова чувствам Софийския университет като „майчин“ и той е много близък до моето сърце. Ето защо, бих искал да благодаря от все сърце на г-н Йордан Донков, председател на Комисията по международни отношения към Студентския съвет на Софийски университет и на останалите членове за възможността да изнеса лекция пред Вас.

Тъй като лекцията е организирана от Комисията за международни отношения към Студентския съвет, днес ще се спра на основните моменти в японската външна политика, включително на ситуацията в Североизточна Азия; на тристранното сътрудничество между Япония, Китай и Южна Корея; на проактивната политика за мир; на отговора на въпроса за тероризма и бежанския проблем; на двустранните отношения между Япония и България и перспективите за тяхното развитие в бъдеще.

Среща на външните министри на страните от Г-7

Първо бих искал да кажа няколко думи за срещата на външните министри на страните от Г-7, която се проведе на 10 и 11 април в Хирошима, Япония и по-специално на приетата на тази среща декларация за ядрено разоръжаване и неразпространение на ядрено оръжие в света.

Групата на Г-7, включва страни като Япония, САЩ, Обединеното кралство, Франция, Германия, Италия, Канада, които са седемте водещи индустриални държави в света.

Държавните ръководители на тези седем страни, заедно с ръководителите на страните от ЕС всяка година се събират около кръглата маса с цел да обменят свободно и открито мнения и да постигнат консенсус по различни глобални проблеми пред които е изправена международната общност .

Тази традиция започна през 1975 г., а тази година Япония ще бъде домакин на срещата на високо равнище на ръководителите на страните от „Голямата седморка“ , която ще се проведе през месец май в Исе-Шима.

Провеждането на срещата на външните министри на страните от Г-7 предшества срещата на високо равнище на ръководителите на страните от „Голямата седморка“.

Министърът на Външните работи на Япония, г-н Фумио Кишида, който беше председател на Срещата на външните министри на страните от Г-7 е роден в Хирошима, градът над който беше пусната атомната бомба, е изключително силно ангажиран и мотивиран да работи за реализирането на ядреното разоръжаване и неразпространението на ядрено оръжие в света.

На срещата на външните министри на страните от Г-7 в Хирошима г-н Кишида изрази силна позиция, че е важно да се изпрати ясно послание към международната общност, като в резултат на това, ядрено въоръжените страни и невъоръжените страни се обединиха в едно и посредством „Декларацията от Хирошима“ изпратиха на международната общност мощно послание.

Декларацията започва с изречението „Хората на Хирошима и Нагасаки преживяха огромно опустошение и нечовешко страдание в резултат на атомните бомбардировки“ , като продължава „ трябва да се създадат условия за свят без ядрени оръжия, по начин, който насърчава международната стабилност“ и „призоваваме страните, притежаващи ядрени оръжия към подобряване на прозрачността и молим всички страни да подкрепят диалога за ядрено разоръжаване“, и накрая „политическите ръководители, които посетиха Хирошима и Нагасаки бяха дълбоко развълнувани и се надяваме, че и други хора ще ги последват и ще посетят тези места“.

В допълнение към това, по време на провеждането на срещата, външните министри на страните от Г-7, сред които има и членки, притежаващи ядрено оръжие, посетиха първия по рода си Мемориален музей на мира в Хирошима и положили цветя пред кенотафа на жертвите от атомните бомбардировки, а по предложение на държавният секретар на САЩ , г-н Джон Кери, направиха кратко посещение и на „Атомния купол“ в Хирошима. Така всеки един от участниците в срещата успя да се докосне до реалността на атомните бомбардировки. Повечето външни министри единодушно споделиха, че са „дълбоко развълнувани“ и „много силно са се впечатлили от видяното“.

Тези посещения, в съчетание с „Декларацията от Хирошима“, е историческа стъпка, която отново ще раздвижи международната движеща сила за постигането на „свят без ядрени оръжия“.

„Декларацията от Хирошима“ завършва с изречението „ние се присъединяваме към силното желание на хората от Хирошима и Нагасаки никога повече да не се използват ядрени оръжия“.

Силно се надявам, че по време на срещата на високо равнище на ръководителите на страните от „Голямата седморка“ през месец май, под ръководството на г-н Шиндзо Абе, който ще бъде председател на срещата, ще се проведе дискусия между държавните ръководители от всяка страна, базирана на „Декларацията от Хирошима“ и по този начин международната общност ще направи крачка напред към реализирането на „свят без ядрени оръжия“.

Основни аспекти в японската външна политика и в ООН

Сигурно Ви е известно, че по време на Втората световна война Япония и България са били съюзници в рамките на „Тристранния пакт“. След края на войната Япония и България поемат по различен път на своето държавно устройство. По време на американската окупация Япония поема по пътя на демокрацията и либерализма. От своя страна, България поема по пътя на социализма като верен съюзник на СССР. По-нататък в своята лекция отново ще се спра на отношенията между Япония и България.

В своето следвоенно развитие Япония винаги е подчертавала необходимостта от сътрудничество с международната общност и просперитет заедно с другите страни, в рамките на което успява наново да

изгради държавността в страната. Япония и САЩ създават съюз, в основата на който е системата за сигурност и сътрудничество между двете страни, чрез който допринасят за мира и стабилността в Азиатско-тихоокеанския регион. Същевременно Япония става член на Организацията на обединените нации /ООН/, за да продължи своя активен принос към международната общност. Възприемайки философията на ООН, Япония се ангажира активно в решаването на различни задачи по света.

Миналата година отбелязахме 70-годишнината от учредяването на ООН. За това време конфигурацията на международната област се промени съществено, а страните-членки на ООН се увеличиха 4 пъти, от 51 на 193. Но Съвета за сигурност остава непроменен и е конституиран по същия начин от момента на неговото учредяване. Япония възнамерява да продължи да упражнява активно лидерство, насочено към реформиране на Съвета за сигурност на ООН, което да позволи на ООН да отразява съвременната реалност в международната общност през 21-ви век и да отговорят адекватно на задачите, които стоят пред нея. По-специално, в момента стремежът на Япония е да постигне разширен състав на постоянните членки на Съвета за сигурност към ООН, като заедно с Германия, Индия и Бразилия бъде присъединена към сегашните 5 страни - членки, сред които САЩ, Англия, Франция, Русия и Китай. По този пункт, българската страна изразява подкрепа за членството на Япония за постоянен член на Съвета за сигурност на ООН. Затова Япония ще продължи да работи и занапред за реформирането на Съвета за сигурност в тясно сътрудничество с България.

Актуална ситуация в Североизточна Азия, включително в Северна Корея

А сега ще поговоря за ситуацията около Япония в Североизточна Азия. Все повече нараства напрежението в средата за сигурност в Североизточна Азия. По-специално, Северна Корея е най-сериозният дестабилизиращ фактор, който нарушава мира и стабилността в региона и представлява най-голяма директна заплаха за сигурността на Япония. След проведения ядрен опит през януари, през февруари Северна Корея изстреля балистична ракета, така че провокативните действия от нейна страна все повече зачестяват. Това сериозно накърнява мира и сигурността в международната общност, в това число и в Азия. Ние оценяваме високо

резолуцията срещу действията на Северна Корея, която бе приета единодушно от Съвета за сигурност на ООН миналия месец. В качеството си на непостоянен член на Съвета за сигурност на ООН Япония, в тясно сътрудничество със САЩ и Южна Корея, допринесе за приемането на тази резолюция. В тази връзка считам за обнадеждаващи изявленията на Министерството на външните работи на България, в което България остро осъжда ядрения опит и изстрелването на балистични ракети от Северна Корея, както и решението на България да стане съвносител на проекторезолуцията, одобрена от Съвета за сигурност на ООН.

Наред с това, може би в България не е известен, но съществува и проблема с отвлечените японци от Северна Корея. Това се случва между 1970 и 1980 година, когато специални агенти от Северна Корея са тайно инфилтрирани в Япония. До момента японското правителство е установило 12 случая на отвлечане на 17 души, включително на една ученичка от прогимназиалния курс, които са отведени насилствено в Северна Корея. От тях все още 12 души не могат да се завърнат в Япония.

По отношение на Северна Корея, в рамките на политика на „ диалог и натиск“ , Япония има за цел да намери цялостно решение на неразрешените досега проблеми като отвлечените японски граждани от Северна Корея, ядрените въпроси и ракетите.

Искам да се спра и на влошената ситуация в Източнокитайско море. В Източнокитайско море Китай многократно прониква в териториалните води в близост до островите Сенкаку, представляващи суверенна японска територия и продължава едностранно да разработва ресурсите в онези части на Източнокитайско море, където границите все още не са определени. На това, японската страна отговаря решително и спокойно, така че да не създава възможност на ситуацията да ескалира.

Едностранни действия на Китай за промяна в сегашната ситуация, които водят до нарастване на напрежението, се наблюдават не само в Източнокитайско море, но и в Южнокитайско море. Считам за изключително важно в случаите, в които предизвикателствата са отправени към върховенството на закона и териториалната цялост, Япония и ЕС да продължат да се подкрепят и да си сътрудничат по отношение на всеки едностранен опит за промяна на статуквото.

Тристранното сътрудничество между Япония, Китай, и Южна Корея

Така както споменах досега, между съседните страни съществуват редица трудни въпроси, може би именно защото са съседни. Но въпреки това, развитието на силна японска дипломация в глобален мащаб е възможно единствено чрез укрепване на отношенията със съседните страни.

Япония, Китай и Южна Корея са не само съседи в Азия, но и страни от важно значение за света. Срещи на върха между Япония, Китай и Южна Корея се провеждат от 2008 година насам. Миналата година през ноември, след прекъсване от 3 години и половина, се проведе среща на върха между Япония, Китай и Южна Корея, която доведе до пълна нормализация на процеса на сътрудничество между трите страни. Тази година Япония ще председателства срещата на върха между трите страни, но все още не е уточнен периода на провеждане на срещата. Япония вече работи за получаване на конкретни резултати от нея.

Проактивна политика за мир

А сега ще поговоря за „Проактивната политика за мир“, която Япония насърчава под ръководството на министър-председателя Шиндзо Абе.

С прекрочването в този век балансът на силите в международната общност претърпя съществено изменение като едновременно с това се наблюдава бърз напредък на глобализма и технологичните иновации. На този фон рискът и заплахите от оръжията за масово унищожение, балистичните ракети, организирания международен тероризъм, кибератаките и други, непрекъснато нарастват и се диверсифицират. В ерата на непрекъсната диверсификация на заплахите към сигурността на държавата и нацията, нито една страна не е в състояние сама да изгради мир, стабилност и процъфтяващо бъдеще.

Въз основа на осъзнаването на тези реалности, администрацията на министър-председателя Шиндзо Абе предложи „Проактивна политика за мир“, основаваща се на принципа на международното сътрудничество, в името на мира, стабилността и просперитета на Япония, регионите и света. В тази връзка, миналата година през септември бе утвърдено законодателство за мир и безопасност, което да позволи привиждането в

действие на проактивната политика за мир. Новото законодателство за мир и безопасност легитимира правото на колективна самоотбрана и други действия, които бяха забранени от тълкуването на Конституцията досега, позволява последователност на ответните действия и повишава възможностите за упражняване на възпиращ ефект. Същевременно неговата цел е да създаде възможност за активно участие в дейностите на международното сътрудничество за мир, основаващи се на проактивната политика за мир и по този начин да увеличи още повече приноса в подкрепа на мироопазващите операции (Peace Keeping Operations) и логистиката по света.

От друга страна и в Япония се отправят критики, че тази нова „проактивна политика за мир“ насочва Япония към война. Японската конституция, която беше приета в резултат от поражението във Втората световна война, е основният и най-важен стълб на японската миролюбива политика. Ето защо Япония притежава единствено специализирани сили за самоотбрана, които да защитават нашата страна, и не разполагаше със сили за отбрана, които да защитават други наши съюзници. Така както споменах и в началото, пътят, който Япония извървя през последните 70 години като миролюбива страна, е дълбоко вкоренен в японския народ и той по никакъв начин не може да бъде променен в бъдеще.

В допълнение бих искал да се спра на усилията на Япония по въпросите на тероризма и бежанците, които са свързани с нейния принос към мира и стабилността в рамките на международната общност.

Решително осъждам тероризма, включително терористичните атаки в Париж миналата година и терористичните атаки в Брюксел миналия месец, които са заплаха за живота на невинни граждани и представляват огромно предизвикателство към универсалните човешки ценности за мир и благоденствие. Това, което е преди всичко необходимо за предотвратяване на тероризма, е обединение на международната общност, която да успее да се справи с него.

От гледна точка на укрепването на антитерористичните мерки, Япония ще продължи да подкрепя изграждането на правните системи и човешкия капацитет в правоохранителните органи на отделните страни. Същевременно ще продължи да оказва подкрепа за засилване на мерките за граничен контрол.

Близкият изток, особено дестабилизацията в Сирия, доведе до още един голям международен проблем какъвто е евакуирането на хората вътре в страната и бежанския поток навън. Като външна граница на Европейския съюз България също се сблъсква с този въпрос. Япония предоставя хуманитарна помощ като храна и вода на евакуираните и на бежанците, образова ги и полага усилия за стабилизиране на онези региони, които са били освободени от контрола на терористите.

С оглед на гореизложеното, досега заедно със заемите в японски йени, отпуснати на Йордания и Турция като най-силно засегнатите от бежанския поток страни, Япония предоставя помощ от над 1,2 милиарда щатски долара на Сирия, Ирак и съседните страни. Тази година през февруари на „Срещата в подкрепа на сирийската криза“, която бе открита в Лондон, японската страна излезе с изявление, че ще отпусне помощ от нови 350 милиона щатски долара на Сирия, Ирак и други. Освен това Япония предоставя помощ на държави извън Европейския съюз като Сърбия и Македония, които са на пътя на бежанския поток и са в затруднено положение, тъй като са извън рамките на сътрудничеството между държавите-членки на ЕС.

Японско-български двустранни отношения и перспективи за тяхното развитие в бъдеще

Най-напред бих искал да се върна назад към историята на двустранните отношения. Както отбелязах в самото начало, след края на Втората световна война България и Япония тръгват по различни пътища - България по пътя на социализма, а Япония по пътя на демокрацията. В периода на Студената война между Изтока и Запада дипломатическите отношения, установени преди войната, са били замразени за известен период, но след тяхното възстановяване през 1959 г. връзките на приятелство между нашите две страни се развиват възходящо.

През 1989 година след разпадането на социалистическата система България тръгва по пътя на демокрацията и пазарната икономика. Двустранните отношения претърпяват промяна и Япония играе роля като подкрепя изграждането на държавността в България. Общата сума на държавната помощ за развитие (ODA), обявена от Япония за България, достига 91,7 милиарда йени, която, изчислена по сегашния курс, възлиза на 700 милиона евро. Тя е под различна форма в широк кръг области.

Помощта е предимно за реализиране на проекта за разширяване на пристанище Бургас и за удължаване на метрото в София чрез отпускане на кредит в японски йени, за изграждане на водопречиствателна станция в близост до София, изграждане на музеен център „Тракийското изкуство в Източни Родопи“. Япония предоставя техническа помощ като приема на обучение в Япония български специалисти и изпраща в България японски експерти в различни области. Япония и японците се радват и се гордеят, че са имали възможност да окажат помощ в различни области, с което да помогнат в изграждането на държавността в България. Бих искал особено да подчертая, че в този период по линия на японската Асоциация за международно сътрудничество „Джайка“ на обучение в Япония са приети 796 българи, в България са изпратени 205 японски експерти и 241 японски доброволци за сътрудничество с чужбина. Резултатът от този човешки обмен е несъизмеримо по-голям от средствата, които са били похарчени за него. И според мен именно той представлява най-голям актив и за двете страни.

Когато става дума за японско-българските двустранни отношения, след като през 2007 година България се присъедини към Европейския съюз и помощта по линия на държавната помощ за развитие (ODA) приключи, двустранните отношения преминаха в отношения на равностойни партньори, които споделят едни и същи универсални ценности.

Разширяването на обмена в политическата и икономическата сфери е важно и благодарение на усилията на двете страни, в действителност са се реализирали голям брой постижения. От друга страна, считам, че занапред трябва да развиваме двустранните отношения като обръщаме особено внимание на обмена в културата и образованието. Разбира се, това не поставя под съмнение важността от разрастване на обмена в областта на политиката и икономиката. Но това, което е най-важно за задълбочаване на взаимното разбирателство и приятелството между нашите двете страни и народи занапред, е да разширим обмена в образованието и културата. Обменът между хората е това, което е най-стабилно, тъй като той се превръща в надежден мост, който насърчава взаимното разбирателство. Разбира се и досега, двустранният обмен в културата и образованието е продължавал дълги години наред. Дните на японската култура в България, които посрещнахме за 26-ти пореден път миналата година, са се

превърнали в традиционно събитие. Само през последните 3 години сме показали близо 50 културни събития. Миналата година, благодарение на съдействието на студент на софийския университет, който е учил в Япония, открихме Дните на японската култура на сцената на софийската опера със спектакъл на едно от традиционните японски сценични изкуства какъвто е театър „НО“, което премина при изключителен успех. Същевременно броят на българите, които са се обучавали на държавни стипендии в Япония, включително тези на пълен курс на обучение, надхвърли 500. Голяма част от този човешки ресурс развива активна дейност в обществото. Всяка година правителството на Япония отпуска над 20 стипендии на студенти и специализанти за обучение в Япония от 1 до 7 години максимум. Този брой значително надвишава броя на стипендиантите от останалите страни от Централна и Източна Европа. Ако сред студентите, които присъстват на лекцията днес, има такива, които се интересуват от обучение в Япония, ще ги помоля да се свържат с посолството на Япония.

Освен това Софийският университет е важно средище на културния, образователен и научен обмен. В момента броят на споразуменията между университетите и изследователските институции, които участват в образователния и академичен обмен между Япония и България, надвишава 40. Доколкото знам, 11 от тях са сключени със Софийския университет. Сред тях няколко университета, сред които Токайския университет, университета „Сока“ и други, продължават обмена между студенти и преподаватели. Тук бих искал да спомена и катедрата по японистика, най-високият връх в обучението по японски език в България, която миналата година отбеляза своя 25-годишен юбилей. Японската фондация изпраща по двама преподаватели по японски език в тази катедра в подкрепа на обучението по японски език. Аз най-искрено се надявам Софийският университет, който играе важна роля със своята 130-годишна история и традиции, да продължи да се развива като играе важна роля за развитието на България, а също и за насърчаването на международния обмен занапред.

С това бих искал да завърша своята лекция. Ще бъда истински щастлив, ако нейното съдържание Ви е било от полза за задълбочаване на Вашите познания и разбиране за международните отношения. Благодаря за вниманието.